

Topkærgaard

Kim Qvist og hans familie vil udvikle et landbrug med sociale arbejdspladser på Topkærgaard. Kim har kontakt til Huset Venture, der er vant til at samarbejde med kommuner om sociale arbejdspladser. Med udgangspunkt i et landbrug med ægproduktion, slagtekyllinger, får, svin, korn, frugt og grøntsager samt en gårdbutik vil de skabe sociale arbejdspladser til 10-14 borgere.

Hele familien er involveret i arbejdet med at etablere et multifunktionelt landbrug på Topkærgaard. Fra venstre Kim og Lene Qvist, Silke, Clara og Anders Quist Duus. Foto: Morten Telling

DSL'S ENGAGEMENT I TOPKÆRGAARD

Topkærgaard er case i Det Samfundsnyttige Landbrug på grund af de sociale arbejdspladser og samarbejdet med kommunen herom. Økologisk Landsforening og Kim Qvist lægger sammen en plan for, hvordan landbruget og de sociale arbejdspladser skal etableres. DSL finansierer, at der udarbejdes en forretningsplan for Topkærgaard, og at en jurist kan bistå Kim Qvist med både de sociale og finansielle aftaler, han skal have på plads for at kunne drive Topkærgaard efter ønskerne.

DSL bidrager i denne case til at belyse hvilke økonomiske konsekvenser, det har for borgeren, landbruget, kommunen og samfundet, at landbruget kan tilbyde sociale arbejdspladser.

DSL bidrager desuden til at igangsætte omlægningen af landbruget til økologi og deltager i møder med bl.a. kommunen angående udarbejdelse af en naturplan for området omkring Topkærgaard, da Aarhus Kommune henter en del af sit drikkevand her.

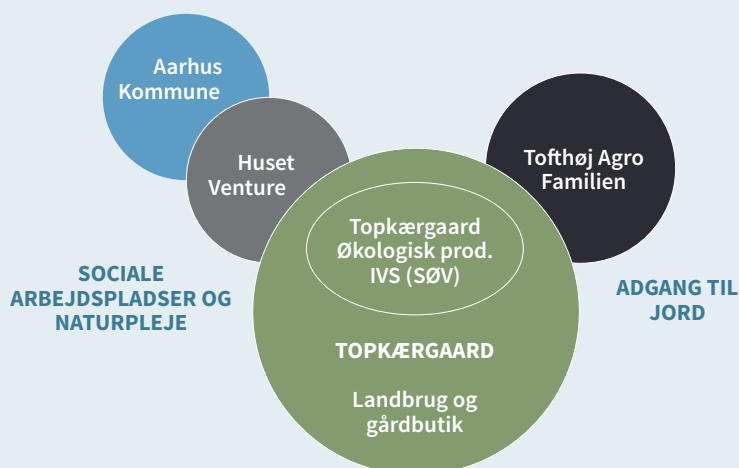

FAKTA

- Topkærgaard, der ejes af Kim Qvist og hans familie, er beliggende tæt på Aarhus.
- 46 ha jord – ejet og lejet – dyrkes med korn, frugt, grøntsager og bær.
- Planlagt dyrehold: høns og slagtekyllinger, får og svin.
- Et mindre hønsehold er etableret i mobilt hønsehus.
- Der er etableret gårdbutik med stort økologisk sortiment.
- I samarbejde med Aarhus Kommune og ekstern partner tilbyder Topkærgaard arbejde til borgere med særlige behov. Målgruppen er traumeramte krigsveteraner.

www.facebook.com/topkaergaard // www.topkaergaard.dk

Samarbejder omkring Topkærgaard

PARTER OG RELATIONER

Kim Qvist har sammen med hustru, datter og svigersøn udviklet en vision for et multifunktionelt, bynært og socialt ansvarligt økologisk landbrug. Familiens samarbejde omhandler bolig, økonomi og det daglige arbejde i butik og landbrug.

For at gøre købet af ejendommen muligt er der indgået samarbejde med en ekstern investor.

Topkærgaard er en socialøkonomisk virksomhed, hvor gartneri, landbrug, hønseri og gårdbutik skal være arbejdsplads og springbræt for mennesker i udgangen af det almindelige arbejdsmarked. Indsatsen sker i samarbejde med Aarhus Kommune og Huset Venture.

AFTALER

Topkærgaard er registreret som enkeltmandsfirma af Kim Qvist. Topkærgaard lejer jord og driftsbygninger af familien og af ekstern investor, Toftøj Agro.

Bygninger og otte ha jord ejes af familierne Qvist og Quist Duus med 50 pct. hver. Der er lavet en samejeoverenskomst.

Topkærgaard – Økologisk produktion IVS er registreret som en Social Økonomisk Virksomhed (SØV).

Der er indgået aftale med Toftøj Agro ApS om de resterende 36 hektar. Den beskriver bl.a., hvordan Kim Qvist er stillet, hvis jorden handles.

Der er indgået aftale med Huset Venture om ressource- og afklaringsforløb for borgere primært i Aarhus Kommune.

Der foreligger en aftale med en økologisk grossist om samhandel og lagerfaciliteter på Topkærgaard.

ØKONOMI

Et puslespil af mange samarbejdsaftaler skaber det finansielle grundlag for, at Kim Qvist kan etablere virksomheden Topkærgaard, at den har adgang til jord, kan etablere driftsgrene og har sociale arbejdspladser.

Kim Qvist modtager for at organisere sig med sociale arbejdspladser et mentorbeløb pr. borger i afklaring. De borgere, der afklares til fleksjob og en social arbejdsplads, får en bedre lønindkomst, en afklaret situation og et arbejdsmæssigt tilhørsforhold, hvilket ofte medfører en mere meningsfuld og

selvhjulpent tilværelse. Topkærgaard får arbejdskraft til mange af de manuelle gøremål, der er i landbruget mod at betale løn for et aftalt antal timer. Resten af lønnen betaler kommunen.

Kommunen betaler mere for et fleksjob end kontanthjælpsydelse men har besparelser i forhold til den opfølgning og kontakt, som ellers er forbundet med kontanthjælp. Samfundet kan have flere fordele ved sociale arbejdspladser. Der findes ikke undersøgelser, der beregner økonomien heri, men det drejer sig f.eks. om øget skatteindtægt, nedsat medicinforbrug og bortfald af boligstøtte og andre offentlige ydelser.

ERFARINGER OG LÆRING

Det kan være et langt, sejt arbejde at etablere kontakter til jobcentre mv. Når det er gjort, skal man fortælle sin historie og forklare, hvad man gerne vil. Der skal laves aftaler om hvilke borgere og hvilke forløb, der skal være tale om. Arbejdsfunktioner skal identificeres og beskrives. Det skal afklares, om der udbetales mentorstøtte eller andet vederlag. Der skal etableres forbindelse og dialog med relevante sagsbehandlere, og slutteligt skal borgere visiteres til tilbuddet. Undervejs skal detaljer som transport, timeantal samt frokost- og omklædningsforhold afklares.

Trods stort ønske fra Topkærgaards side om at tage imod borgere, trods ihærdighed og et godt netværk, og trods positive reaktioner fra implicerede parter har det taget næsten et år at etablere de første arbejdspladser.

DET SAMFUNDSNYTTIGE LANDBRUG (DSL)

DSL er et projekt, der har til formål at udvikle modeller for nye landbrugsvirksomheder, som fremmer landbrugets generationsskifte og tager samfundsmæssigt ansvar. Projektet ledes af Økologisk Landsforening og er finansieret af Villum Fonden. www.samfundsnyttigtlandbrug.dk

VILLUM FONDEN VELUX FONDEN

- Jorden er helt død. Ejeren gav den et ordentlig skud Round-up sidste efterår, siger Kim Qvist, mens han graver rundt i jorden med hænderne mellem stubbene fra vinterhveden på en af Topkærsgaards marker, som han nu omlægges til 'socialøkologisk drift'.

Kim vil hjælpe KRIGSVETERANER

TEKST OG FOTO: JAKOB BRANDT

Kim Qvist har lejet landbruget Topkærsgaard på 46 ha, som ligger i udkanten af landsbyen Kasted syv-otte km nord for Rådhuspladsen i Aarhus.

Her er han i gang med at indrette et multifunktionelt landbrug, hvor han i tæt samarbejde med Aarhus Kommune og Huset Venture vil etablere et større antal socialøkonomiske arbejdspladser.

Huset Venture har afdelinger flere steder i landet og har specialiseret sig i at tilbyde arbejdspladser til borgere, som af forskellige årsager midlertidigt eller varigt er ude af

stand til at arbejde på fuld tid.

På Topkærsgaard er det tanken, at veteranerne skal hjælpe i marken, samle og rengøre æg, bakke med traktorer og maskiner og passe gårdbutikken m.m.

NATUREN ER EN GOD MEDICIN

Der er ca. 30.000 krigsveteraner i Danmark, og undersøgelser viser, at knap 10 procent af dem lider af posttraumatisk stress. Det er dem, Kim Qvist vil være med til at hjælpe til et liv, hvor de bliver bedre til at håndtere krigens oplevelser.

- Vi vil give krigsveteranerne et kvalitativt tilbud, siger Kim Qvist, som er overbevist om, at kontakten med naturen og landbruget er en god medicin for de traumatiserede veteraner.

Rammerne om det nye projekt er en lille tre-længet gård.

Via driftsselskabet Topkær Økologi har Kim Qvist i første omgang lejet ejendommen med forkøbsret i 18 måneder, og nogle af de vigtigste opgaver bliver at få styr på finansieringen af gårdkøbet og omlægningen af landbruget til økologi.

Hele projektet er en smeltedigel af mit liv, som altid har handlet om landbrug, socialt arbejde og politik. Jeg har arbejdet i 20 år inden for det sociale felt og har været forstander for to sociale institutioner. Jeg kender alle problematikkerne og er uddannet familierapeut.

- KIM QVIST

EN SMELTEDIGEL AF MIT LIV

Beslutningen om at blive selvstændig landmand og institutionsejer har længe ligget og ulmet hos Kim Qvist, som føler sig særdeles godt klædt på til opgaven.

- Hele projektet er en smeltedigel af mit liv, som altid har handlet om landbrug, socialt arbejde og politik. Jeg har arbejdet i 20 år inden for det sociale felt og har været forstander for to sociale institutioner. Jeg kender alle problematikkerne og er uddannet familierapeut, siger han fra havemøblerne på gårdpladsen, hvor forårssolen for første gang i 2016 presser termometeret op på to-cifrede varmegrader.

Planerne er mange, og Kim Qvist beskriver det som at stå under en stor dragt fyldt med ideer.

- Nu handler det om, at de bliver gennemført i den rigtige rækkefølge. Min største udfordring lige nu er, at døgnet kun har 24 timer, siger Kim Qvist og tilføjer:

- Jeg skal også finde ud af, hvordan jeg skal finansiere selve købet, ombygningen, inventar og etablering af landbruget. Det kan både ske i form af aktier, noget fondseje eller noget helt tredje, siger Kim Qvist, som lader alle døre stå åbne.

Til gengæld er han stålsat på at fastholde visionerne bag Topkærsgaard, så eventuelt nye samarbejdspartnere skal gå ind for konceptet. Det gør man i den grad hos samarbejdspartneren i Huset Venture.

10-14 ARBEJDSPLADSER

Huset Venture modtager hvert år flere henvendelser fra virksomheder og projekter, som tilbyder socialøkonomiske arbejdspladser.

- Topkærsgaard ligger helt i toppen af de ideer, vi er blevet præsenteret for gennem de seneste år, siger Kjeld Søndergaard, udviklingschef hos Venture.

Han henviser til udenlandske erfaringer, som dokumenterer, at netop det fysiske arbejde med dyrene og jorden på et landbrug er ideelt for mange af de hjemvendte krigsveteraner, som lider af posttraumatisk stress.

Efter hans vurdering er der i det hele taget god overensstemmelse mellem de grundværdier, som både Huset Venture og økologien

KIM QVIST SAMLER SUMMEN AF ET HELT LIV I ARBEJDET MED AT INDRETTE ET MULTIFUNKTIONELT LANDBRUG MED SOCIAL-ØKONOMISKE ARBEJDSPLADSER, SOM PRIMÆRT BLIVER MÅLRETTET DE MANGE DANSKE KRIGSVETERANER, DER HAR TAGET POSTTRAUMATISK STRESS MED HJEM FRA SLAGMARKEN.

bygger på, og han håber i fremtiden at få mulighed for at henvise borgere til flere lignende økologiske landbrug, hvor der typisk er brug for flere hænder end på de konventionelle bedrifter.

I første omgang forventer Kjeld Søndergaard, at Topkærsgaard bliver arbejdsplads for 10-14 ansatte, som arbejder fra 2-6 timer dagligt.

Nu handler det om, at de bliver gennemført i den rigtige rækkefølge. Min største udfordring lige nu er, at døgnet kun har 24 timer. Jeg skal også finde ud af, hvordan jeg skal finansiere selve købet, ombygningen, inventar og etablering af landbruget. Det kan både ske i form af aktier, noget fondseje eller noget helt tredje.

- KIM QVIST

GÅRDBUTIK I GILDESALEN

Efter planen skal de første veteraner begynde at arbejde på gården i løbet af april 2017, hvor de kan hjælpe med at indrette nye lokaler.

Indtjeningen skal komme fra landbruget, rollen som mentor og salg i gårdbutikken.

Kim Qvist har desuden allerede indrettet en afdeling af staldbygningerne, hvor hustruen skal drive en klinik for muskellmassage.

Nogle af veteranerne skal arbejde i gårdbutikken, som er indrettet i et lokale, der tidligere har fungeret som gildesal. På gården skal der også indrettes et ægpakkeri.

Han har tidligere både drevet først en økologisk gårdbutik og siden et øko-supermarked, så han ved, hvad der skal til.

MOBILE HØNSEHUSE

Det er også tanken, at landbrugs elever fra Kalø skal kunne benytte erfaringerne fra Topkærsgaard, og nogle af markerne skal udlægges som forsøgsmarker og økologiske byhaver.

- Jeg har aftalt med Niels Nørskov, at han sætter sin første prototype af det mobile hønsehus med plads til 100 høns op her på gården. Sammen har vi planer om at udvikle og bygge større hønsehuse, der får plads til 6-800 høns, siger Kim Qvist.

Hvis der kommer gang i salget af hønsehuse, vil det give gode arbejdsopgaver til krigsveteranerne.